

Bulletin České asociace pedagogického výzkumu 3/2014

Ve třetím čísle Bulletinu mimo jiné přinášíme informace o soutěžích ČAPV a apelujeme na členy ČAPV, aby nominovali kandidáty do výboru. Za pozornost stojí anotace nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů. Připomínáme také výzvu pro autory časopisu *Studia paedagogica* na téma „Akce“.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Pozvánka na konferenci ČAPV

22. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 8.–10. září 2014 v Olomouci.

XXII. ročník konference České asociace pedagogického výzkumu

Pedagogický výzkum: spojnice mezi teorií a praxí

8. - 10. 9. 2014

Pedagogická fakulta

Letošní konference ČAPV je pořádána na půdě Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci pod záštitou rektora Univerzity Palackého prof. Jaroslava Millera a náměstka primátora města Olomouce pro odbor školství dr. Ladislava Šnevejse. Celkem bylo přijato 118 příspěvků, s nimiž vystoupí účastníci v sedmi tematických a jedné posterové sekci. Přibližně 30 příspěvků a posterů bude na konferenci prezentováno dvěma a více autory. Pasivní účast zatím potvrdilo 10 kolegů. Možnost přihlásit se k této formě účasti na konferenci je otevřena do konce července, stejně jako možnost přihlásit se na některý ze tří nabízených seminářů plánovaných na poslední den konference, tedy na 10. září 2014. Více informací lze získat na webových stránkách konference (www.capvolomouc.cz), na nichž bude po 1. červenci 2014 k dispozici také předběžný program konference. Na konferenci tedy očekáváme účast přibližně 180 výzkumníků, a to nejen z České republiky, ale také ze Slovenské republiky a z Polska. Se všemi se těšíme na podzimní setkání v Olomouci.

Za organizační tým Jana Poláková Vaštatková.

2. Výzva k podávání nominací na Cenu ČAPV za významnou publikaci

Česká asociace pedagogického výzkumu dlouhodobě chová záměr upozorňovat na publikace členů ČAPV, které vynikají kvalitou výzkumné práce a její prezentace, popřípadě otevírají nová výzkumná témata nebo přinášejí metodologické inovace.

Proto postupně vytváří tradici Cen ČAPV, které se udělují jednou ročně při příležitosti výroční konference ČAPV. Letos bychom chtěli tyto ceny vyhlásit již potřetí.

Vyzýváme proto všechny členy ČAPV, aby navrhovali práce hodné ocenění, které vyšly **s vrocením 2012 a 2013.**

Práce mohou být publikovány v českém nebo jiném jazyce, na území České republiky nebo v zahraničí. Práce může být publikována v materiální nebo elektronické formě. Alespoň jeden z autorů práce však musí být ke dni podání nominace členem ČAPV se splněnými členskými povinnostmi (tj. musí mít zaplacený členský příspěvek za předchozí rok nebo je přijat po 1. 1. toho roku, v němž bude cena udělena). Slovo autor je v tomto textu používáno pro autorky i autory.

Ceny se udělují v následujících kategoriích:

1. Monografie nebo jiná neperiodická publikace.
2. Recenzovaná stať v periodiku.
3. Publikace výzkumníka juniora (článek nebo neperiodická publikace). Za výzkumníka juniora se považuje student některé formy terciárního studia nebo badatel, který obhájil doktorskou (bakalářskou, diplomovou) práci po 1. 1. 2012 a je hlavním (prvním) autorem publikované práce.

Nominace na ceny ČAPV musí být elektronicky zaslána předsedovi ČAPV a v kopii tajemníkovi komise pro ceny do **31. července 2014** do 12.00 hodin.

Nominace musí obsahovat následující údaje:

- a) bibliografické údaje nominované práce;
- b) jméno toho, kdo práci nominuje, a označení autora nebo spoluautorů, kteří jsou členy ČAPV;
- c) kategorii, do které je práce nominována, u kategorie junior typ studia hlavního autora a předpokládané datum jeho ukončení; resp. datum obhajoby kvalifikační práce.

Pokud je to možné, doporučujeme uvést odkaz na webové umístění práce nebo přiložit plný text práce v elektronické formě. Výbor a komise všechny podklady použijí pouze pro účely soutěže a neposkytnou je dalším osobám.

Kontakty pro zaslání nominace:

Doc. PaedDr. Petr Urbánek, Dr., předseda ČAPV petr.urbanek@tul.cz

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D., tajemník komise, dominik.dvorak@pedf.cuni.cz

Z možnosti podat nominaci není nikdo vyloučen, může ji podat i sám autor bez újmy pro další posouzení jeho práce. Práce může být nominována opakovaně, dokud datum vydání práce spadá do hodnoceného časového období.

Ceny uděluje výbor ČAPV na návrh komise pro ceny ČAPV. Výbor ČAPV může rozhodnutí komise v jednotlivých případech buď přijmout, nebo odmítnout, ne však měnit. Výbor si vyhrazuje právo rozhodnout na základě návrhu komise o počtu oceněných prací, případně cenu v některých kategoriích neudělit. Na ocenění není nárok. Komise ani výbor své rozhodnutí nemusí zdůvodňovat.

Dominik Dvořák, tajemník komise

3. Nové tváře v ČAPV

Také v posledních dvou měsících projeví zájem o členství v ČAPV další kolegové. Na základě vlastní žádosti a po souhlasném projednání výborem byli ke dni 16. června 2014 přijati do řad členů ČAPV tito noví členové (uvádíme jméno, pracoviště a oblast deklarovaného odborného výzkumného zájmu nových členů):

- **Doc. PhDr. Jana Uhlířová, CSc.**; katedra primární pedagogiky, Pedagogická fakulta UK v Praze; dějiny pedagogiky, historický výzkum, kmenologie, předškolní pedagogika.
- **Mgr. Vendula Homoky**; ZŠ Václava Havla, Poděbrady; hodnocení žáků, sebehodnocení.
- **Mgr. Jaroslava Simonová**; Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání PedF UK v Praze; sociologie vzdělávání.
- **Mgr. Marie Najmonová**; katedra pedagogiky a psychologie PF JU České Budějovice; sociální pedagogika, žák se specifickými vzdělávacími potřebami, klima třídy.
- **Mgr. Lukáš Rokos**; katedra biologie PF JU České Budějovice; didaktika biologie, obecná didaktika, výzkum hodnocení žáka.

Nově přijatým členům byl již zaslán přijímací dopis se základními informacemi. **Přejeme jim ještě touto cestou profesní elán, neutuchající zájem o pedagogický výzkum a mnoho úspěchů.** Těšíme se, že naši noví kolegové vnesou do činnosti Asociace nové podněty a budou pro komunitu pedagogického výzkumu aktivními, platnými a perspektivními členy.

Petr Urbánek, předseda

4. Volby do výboru ČAPV: druhá výzva

Jak již bylo oznámeno v dubnovém Bulletinu, proběhnou v rámci zářijové konference v Olomouci, na výroční členské schůzi ČAPV, volby do výboru naší Asociace. Nový výbor bude podle nových Stanov ČAPV volen členskou základnou na období tří let. Volen je pětičlenný výbor a vedle toho revizor (který není členem výboru). Tajemnice ČAPV již obdržela jeden návrh na kandidáta pro volby do výboru ČAPV.

Opakovaně vyzývám všechny členy k **podávání návrhů kandidátů do výboru ČAPV a na revizora pro volební období 2014–2017**. Podmínkou podání návrhu je členství kandidáta i navrhovatele v ČAPV. Návrhy na členy výboru a revizora (s uvedeným jménem kandidáta, jeho pracovištěm, stručným zdůvodněním návrhu a s podpisem navrhovatele i navrhovaného, kontaktem na navrhovatele) podávejte písemně na poštovní adresu tajemnice ČAPV: Paní Ilona Jelínková, Centrum praktické přípravy, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická TU v Liberci, Studentská 2, 461 17 Liberec.

Petr Urbánek, předseda

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 1.–5. 9. 2014 se v Portu bude konat konference ECER **The past, present and future of educational research in Europe**. Více viz: <http://www.eera-ecer.de/ecer2014>
- V termínu 8.–10. 9. 2014 se v Olomouci uskuteční 22. výroční konference **České asociace pedagogického výzkumu**. Více viz: <http://www.capvolomouc.cz>
- Ve dnech 26.–28. 9. 2014 se v Berlíně uskuteční konference Mezinárodní

společnosti pro historický a systematický výzkum učebnic **1989 – History and consequences in educational media**. Více viz: <http://www.philso.uni-augsburg.de/de/lehrstuehle/paedagogik/igschub/>

- Ve dnech 9. –10. října 2014 se v hotelu Sepetná na Ostravici uskuteční XI. ročník mezinárodní konference **Pedagogická diagnostika a evaluace 2014**. Více viz: <http://konference.osu.cz/pdae>

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

Orbis scholae 3/2013

Ve třetím loňském čísle časopisu Orbis scholae vyšly studie Postoje českých učitelů k vnější diferenciaci žáků a možné hodnotové kořeny těchto postojů (M. Mouralová), Vliv navštěvované střední školy na občanské postoje středoškoláků v ČR (J. Straková, J. Simonová), Změna postojů českých žáků k matematice během školní docházky (M. Chvál), Faktory ovlivňující přechod žáků 5. ročníků na osmileté gymnázium (J. Straková, D. Greger), Volba střední školy a její hodnocení v kontextu další vzdělávací a profesní dráhy (J. Trhlíková) a Koho znevýhodňuje škola: chlapce, nebo dívky? (P. Matějů, N. Simonová). Dále je uvedena diskuse K diferenciaci středního školství v ČR (P. Černíkovský, F. Ježek, J. Král, M. Procházka, A. Veselý).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 2/2014

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Příležitosti k učení: odlišná/různá pojetí konceptu a jeho výzkumné využití (P. Knecht), Mezinárodní srovnávací výzkumy školního vzdělávání v České republice: zjištění a výzvy (E. Potužníková, V. Lokajíčková, T. Janík), Historický vývoj pojetí didaktiky fyziky v České republice (V. Žák) a Symbolická moc médií jako pedagogický faktor (P. Valenta). Dále obsahuje diskusní příspěvky Standard a kariérní systém učitele: problémy předložené koncepce v širších souvislostech (T. Janík, V. Spilková, V., M. Pišová), Vzdělanost Čechů a výzvy pro teorii pedagogiky (J. Průcha) a Šťastná šedesátá (S. Kučerová).

www.ped.muni.cz/pedor

Pedagogika 1/2014

První letošní číslo Pedagogiky obsahuje následující stati: Sto let českých učebnic pedagogické psychologie v kontextu jejich zrodu – obraz proměn v pojetí oboru (R. Jedlička), Profesionální přesvědčení učitelů základních škol a studentů fakult připravujících budoucí učitele (J. Straková, V. Spilková, H. Friedlaenderová, T. Hanzák, J. Simonová), Kvalita výuky fyziky dvojitou perspektivou – porovnání pohledů výzkumníka a učitele (V. Žák), Autonomie dospívajícího jedince: složitý proces, nejistý výsledek

(J. Mareš, J. Mareš), Neuropedagogika – neurověda a pedagogika ve společném úsilí (J. Maršák, S. Janoušková) a diskusi na téma Když tři a dvě je méně než pět – k problematice strukturovaného studia učitelství (F. Kuřina).

<http://userweb.pedf.cuni.cz/pedagogika/>

NOVINKA: Studia paedagogica 1/2014

Nové číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje stati (Re)konstruování školního vědeckého slovníku (Z. Šalamounová), Recepce poezie u žáků středního odborného učiliště a gymnázia (J. Vala, M. Chráska), Doma, nebo ve škole? (Y. Kostecká), Rodičovské schůzky vedené žáky (A. Pihlgren) a Mezigenerační učení v prostředí komunit: koncept a mapování výzkumného terénu (M. Rabušicová, L. Kamanová, K. Pevná). Dále je v něm uveřejněn rozhovor Hledání skrytých kvalit: rozhovor s Fredem Korthagenem (Z. Šalamounová, R. Švaříček) a studentské práce Zaostřeno na šprty (M. Teplá) a Školní hodnocení očima matek žáků druhého stupně základní školy (M. Pavelková).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

E-pedagogium 1/2014

První letošní číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: Experimentování žáků při výuce – nové možnosti a perspektivy (J. Dostál), Přírodopis v očích žáků 2. stupně základních škol (J. Vlčková, M. Kubiátko), Zjišťování spokojenosti ve škole s využitím dotazníku Servqual (I. Kočvarová), Prehľad výskumov študentov učiteľstva etickej výchovy (Ľ. Hajnalová Buvalová), Profilovanie koncepcie vysokoškolského kurzu v oblasti rozvíjania jazykovej gramotnosti v MŠ (Z. Petrová), „Mám pre teba dve správy: dobrú i zlú, ktorú chceš počuť skôr?“ Stratégie dieťaťa-žiaka v komunikácii rodiny a primárnej školy (J. Majerčíková, Z. Šuhajová), Mediální výchova v rodině: postoje a přístupy českých rodičů (L. Šťastná, R. Wolák, K. Cigánková) a Sekundárna socializácia do dobrovoľníckej organizácie (P. Dolník).

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

Sociální pedagogika 1/2014

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Súčasná postmoderná rodina a vnútorodinná deľba práce (E. Mendelová), Problémové správanie žiakov a úloha sociálneho pedagóga v reflexii učiteľov (V. Zemančíková), Proces socializácie a výchova v škole (P. Ondrejko), Rodinné táboření: prípadová studie potenciálu osobnostního rozvoje (I. Jirásek, D. N. Roberson, Jr., M. Jirásková), Cesta k závislosti a zpět (M. Stanoev) a Názory studentů pomáhajících profesí na rušení kojeneckých ústavů v kontextu současných změn (S. Vávrová, D. Musilová, R. Polepilová).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 2/2013

V druhém loňském čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující studie: Miskoncepce pojmů organické chemie u absolventů základních škol po školské reformě na Slovensku (M. Ml'kva, L. Held), Analýza a priori jako součást přípravy učitele na výuku (H. Nováková), Experimenty s přírodními látkami v chemickém vzdělávání na SŠ – názory středoškolských učitelů (M. Opatová, S. Hybelbauerová), What Knowledge do Slovak Students and Primary Education Teachers Have about the Movements of Celestial Bodies? (K. Velmovská). Dále obsahuje přehledovou studii The PCK of Laboratory Teaching: Turning Manipulation of Equipment into Manipulation of Ideas (E. van den Berg).

<http://www.scied.cz/>

Lifelong Learning 2/2013

Druhé číslo ročníku 2013 časopisu Lifelong Learning obsahuje tyto stati: Globálne rozvojové vzdelávanie – cesta ku globálnemu občianstvu a k zodpovednému pôsobeniu na globálnom trhu (E. Svitačová, A. Mravcová, T. Začková), Rozvoj vyššieho institucionalizovaného vzdelávania žien v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (L. Zormanová), Manželstvo verzus partnerstvo: výzvy a perspektívy (P. Tománek), Vyučovanie v symbióze s potrebami mozgu (M. Máčajová) a Muzikoterapeutická intervence u dětí s autismem (Z. Vlachová).

<http://www.icv.mendelu.cz/cz/lifelonglearning>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2013

Ve druhém čísle nově vznikajícího časopisu byla publikována studie Nový model školního vzdělávání – příklad z USA (K. Rýdl) a dále tato výzkumná sdělení: Tvořivost a její reálný odraz v představách studentů primární pedagogiky na PdF UP v Olomouci (I. Dömischová), Školní zralost a připravenost v kontextu pohlavních rozdílů (A. Petrová, I. Plevová, L. Křeménková, P. Dařílek, M. Pugnerová), Jsou děti z ústavu jiné? Názory a zkušenosti osob pečujících o děti dlouhodobě umístěné v ústavní péči zdravotnického charakteru (V. Marciánová), Úroveň kompetencí dětí předškolního věku v oblasti jazyka a řeči v kontextu předškolního kurikula (E. Suchánková) a Psaní vlastního jména v předškolním věku (I. Viktorová).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

Journal of Pedagogy 2/2013

Druhé číslo časopisu Journal of Pedagogy v roce 2013 obsahuje následující studie: The production of present and absent presences in education (A. Frelin, J. Grannäs), Heteronormativity: School, ideology, and politics (M. M. Čeplak), Scottish and Slovak university student discussions about stigmatized persons: A challenge for education moving towards democracy and inclusion (J. Plichtová), Perspectives on English teacher development in rural primary schools in China (W. Ping), The learning teacher:

Role of ambiguity in education (G. S. Suzawa) a On the relevancy of using Vygotsky's theoretical framework to legitimize dialogic teaching/learning (Z. Petrová).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

Pedagogika.sk 2/2014

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Študenti zo Slovenska na Českej vysokej škole technickej v Brne v medzivojnovom období a ich študijné výsledky (L. Bernát), Kritická historická analýza vplyvu pruského vzdelávacieho systému na americký vzdelávací systém (S. Malatinská) a Využitie metódy concept cartoons[®] pri modifikácii žiackych predstáv o prírodných javoch (M. Minárechová).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

NOVINKA: Klusák, M. (2014). *Morální vývoj školáků a předškoláků: paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta*. Praha: Karolinum.

Monografie představuje podrobnou analýzu výzkumu Jeana Piageta v oblasti morálního vývoje dítěte. Text je členěn do dvou oddílů. Ve své první, interpretační části nabízí náhled do Piagetovy teorie morálního vývoje dítěte s důrazem na morální výzvy, které dítě během svého vývoje přijímá a které jej „posouvají“ od egocentrické heteronomie k decentrované autonomii. Druhá, faktografická část zprostředkovává zakotvení Piagetovy teorie v empirii. Čtenáři jsou zde nabízeny k vlastní interpretaci všechny výzkumné situace, ze kterých Piagetova teorie vychází. Vývojové výzvy plynoucí z těchto situací kniha sdružuje do tří oborů uplatnění dětského morálního hodnocení: konflikty s autoritou, problematika trestání a instituce her organizovaných jako soutěž. Autor rovněž analyzuje účast dětí na tomto typu her a skutečnost, proč Piaget považoval právě tyto hry za nejvíce inspirativní pro vývoj dětského morálního hodnocení a jak toto hraní zkoumal.

NOVINKA: Nehyba, J., Kolář, J., Dubec, M., Smékal, V., Brücknerová, K., Muchová, L., Moree, D. ... & Mareš, J. (2014). *Reflexe mezi lavicemi a katedrou*. Brno: Masarykova univerzita.

Reflexe je procesem, který provází nejen pracovní, ale i osobní životy lidí. V posledních desetiletích je schopnost a ochota reflektovat své pracovní a osobní zkušenosti a prožitky považována za nutnou podmínku profesního a osobnostního rozvoje člověka. Reflexe, resp. reflektivní učení či zkušenostní učení je využívána v celé řadě pracovních kontextů a stává se nezbytnou součástí profesní přípravy. Název této knihy napovídá, kterému z pracovních kontextů je v ní věnována pozornost. Škola je místem, kde reflexe a zkušenostní učení nemohou, nebo by alespoň neměly chybět. Učitelé využívají reflexi ve vztahu k žákům (jako součást didaktických postupů), a také ve vztahu k sobě samým (reflexe praxe a sebereflexe), a to zejména v kom-

plexních situacích, které nemají jedno správné řešení. Ke společnému pojednání o reflexi a zkušenostním učení v prostředí školy jsme přizvali několik autorů, kteří se zmíněnou problematikou zabývají a rozvíjejí ji z pohledu teorie; většina našich autorů však působí také v roli lektorů a může tak nabídnout i vlastní (reflektovanou) praktickou zkušenost s vedením reflektivních skupin studentů učitelství a učitelů.

NOVINKA: Kostelecká, Y., Kostelecký, T., Kohnová, J., Tomášová, M., Pokorná, K., Vojtíšková, K., & Šimon, M. (2013). *Žáci-cizinci v základních školách. Fakta, analýzy, diagnostika*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.

Schopnost ovládat jazyk majoritní společnosti je jednou z klíčových determinant úspěchu jedince a významnou podmínkou jeho bezproblémové integrace do dané společnosti. Žáci českých základních škol, jejichž komunikační dovednosti jsou v českém jazyce z jakéhokoliv důvodu omezené, mívají na základních školách problémy, a to nejen v hodinách českého jazyka, ale druhotně i v mnoha dalších předmětech, což může následně významně snížit jejich šance na dosažení dobrého vzdělání. Nedostatečná znalost češtiny neovlivňuje negativně pouze školní výsledky, ale může se promítat také do sociální oblasti. Cílem knihy je alespoň částečně zaplnit mezeru v oblasti výzkumu integrace dětí, jejichž rodným jazykem není čeština, do českých škol.

Knihy je dostupná [zde](#).

NOVINKA: Švec, Š. (2014). *Česky psané časopisy pro děti (1850–1989)*. Praha: Karolinum.

Jako předmět zkoumání zvolil autor knihy česky psané časopisy pro děti. Jedná se o dosud málo zmapovanou oblast historie českých médií, zahrnující desítky titulů, z nichž některé formovaly celé generace, a jiné jsou dnes již téměř zapomenuty. Titul tvoří dvě samostatné části: První z nich je zevrubná studie, která se zabývá dětskými periodiky vycházejícími od poloviny 19. století do roku 1989. Rozbor vývojových etap vydávání časopisů pro děti vypovídá o proměnách jejich podoby a svébytné a bohaté tradici, kterou se tvůrcům podařilo postupně ustavit. Druhou část tvoří přehledný slovník dětských časopisů, jehož hesla představují jednotlivé tituly v obsáhlých medailonech s obrazovými ukázkami a základními údaji o názvech, době vydávání, redaktorech, přispěvatelích i ilustrátorech a v neposlední řadě také o příslušné sekundární literatuře. Informace, které čtenář může z obou částí získat, vytvářejí pestrou mozaiku, jež názorně ukazuje, že od samých počátků, a zejména od 30. let 20. století byla úroveň a kvalita dětských časopisů u nás velmi vysoká a srovnatelná s tradicí ve světě.

NOVINKA: Zápotočná, O. (2013). *Metakognitívne procesy v čítaní, učení a vzdelávaní*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis (VEDA).

Publikácia otvára staro-novú tému kognitívnej regulácie poznávania, ktorá sa v súčasnosti – najmä v súvislosti s výsledkami medzinárodných výskumov čitateľskej gramotnosti (PISA) stala pomerne populárnou, aj keď tak trochu stále záhadnou,

plnou nejasností, ale aj snáh o často zjednodušujúce riešenia problémov spojených s učením a vzdelávaním. Autorka monografie prezentuje tému metakognície v širšom kontexte jej historického vývinu v psychologickom skúmaní, ako aj z hľadiska jej genézy v kognitívnom vývine dieťaťa. Prináša údaje nakumulované v posledných dekádach, poukazujúce na to, že vývinové korene metakognície, t.j. vedomej regulácie poznávania siahajú pomerne hlboko do predškolského veku v závislosti od podmienok sociálneho prostredia. Ťažiskom publikácie je skúmanie metakognitívnych procesov a stratégií, ktoré významným spôsobom vstupujú do procesu čítania, a to už od jeho počiatkov, v čase osvojovania si základov písanej reči. Edukačné odkazy publikácie sú preto smerované predovšetkým do oblasti primárneho vzdelávania.

NOVINKA: Petrová, Z. (Ed.). (2013). *Prax v učiteľskom vzdelávaní: K otázkam praktickej prípravy učiteľov v študijnom programe Predškolská a elementárna pedagogika*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis.

Publikácia otvára klasický problém vzťahu „teórie“ a „praxe“ vo vysokoškolskej príprave učiteľov. Prezentuje pri tom cielene vytvorené videonahrávky výučbových aktivít, diskutované na fakultnom seminári, ako prostriedok umožňujúci študentom poznávať otázky vzdelávacej praxe ako triedy problémov s akademickou relevanciou, ktoré môžu v praxi nadobúdať konkrétnu podobu v závislosti od špecifickej situácie výučby, nie ako rýdzo praktické problémy. Prostredníctvom vybraných vzdelávacích oblastí v bakalárskom študijnom programe Predškolská a elementárna pedagogika jednotlivé štúdie v publikácii ukazujú, ako je možné v rámci týchto oblastí venovať vyvážený priestor kľúčovým otázkam a témam akademického diskurzu v predmetnej oblasti, obsahovým a metodicko-didaktickým inováciám vychádzajúcim z nich a súčasne aj príprave študentov na realitu každodennej vzdelávacej praxe. Tento prístup má napomôcť tomu, aby bola vzdelávacia prax realizovaná študentom (budúcim učiteľom) nielen účinná, ale aj koncepčná, cieleňá a kriticky reflektovaná.

NOVINKA: Pupala, B., & Kaščák, O. (2014). *Neposedné predškolské kurikulum: Od komparatívnej analýzy k učiteľským emóciám*. Bratislava: Wolters Kluwer.

Knižka je reakciou na intenzívne diskusie o podobe a smerovaní slovenského národného kurikula pre materské školy. Autori vykonávajú kritickú analýzu existujúceho národného kurikula, ale aj stavu predškolskej pedagogiky na Slovensku ako takej. Od tejto analýzy odvíjajú svoj pohľad na tvorbu národného kurikula, vychádzajúc z medzinárodne komparatívneho vedomia. O to opierajú svoj návrh národného kurikula a ponúkajú empirické údaje o jeho vnímaní učiteľskou verejnosťou vo facebookových diskusiách. Kniha je tak ukážkou funkčného komparatívneho prístupu k tvorbe kurikula a empirického overovania jeho začínajúcej implementácie.

NOVINKA: Havigerová, J. M., Burešová I., Smetanová V., & Haviger J. (2014). *Projevy dětské zvědavosti: získávání informací a kladení otázek od předškolního věku v kontextu intelektového nadání*. Praha: Grada Publishing.

Co jiného může být pro naši společnost užitečnější než samostatně kriticky uvažující, pozitivně smýšlející, osobnostně a morálně zralí lidé, kteří (si) umějí klást ty správné otázky? Schopnost ptát se je člověku vrozená. Její první projevy jsou patrné již ve věku osmnácti měsíců. Od tohoto okamžiku, kdy si člověk zakotví zkušenost s klade-ním otázek, se stávají trvalou strukturou v kognitivním aparátu, neodmyslitelnou součástí verbálních projevů jedince, jeho myšlenkových procesů i celé mezilidské komunikace. Publikace odpovídá na otázky vztahující se k informačnímu chování dětí od předškolního věku až do dospívání: Jak kladou otázky děti na různých Inteligen-čních úrovních, zejména děti nadané; jak se ptají žáci v průběhu školní docházky; jaké jsou zájmy dětí v předškolním věku – kde a jak získávají informace o tom, co je zajímavé, a jak se tyto projevy liší u dětí nadaných. Kniha je určena všem, kdo pracují s dětmi jak v odborné, tak ve vzdělávací a zájmové sféře, i rodičům, kterým leží na srdci všestranný rozvoj schopností jejich dítěte.

NOVINKA: Petrášová, M. A., Štěpánek, Z., & Prausová, I. (2014). *Mentorink – forma podpory nové generace*. Praha: Portál.

Mentorink je metoda, která funguje na principu rozvíjení méně zkušených jedinců, např. nových kolegů, osobami zkušenými (mentory). Autoři pojmají mentorink jako cestu k dialogu generací, jako návrat k respektování autorit, znalostí a zkušeností při zachování respektu vůči hledání nových, neobjevených cest. Na mentorink pohlížejí jako na způsob podpory příslušníků budoucí generace nejen z hlediska jejich kariéry. Vnímají mentora jako člověka, který otevírá nové možnosti a pohledy, spoluvytváří novou formu života, podporuje odbornost a rozvoj skutečné jedinečnosti. Autoři se snaží odpovědět, kdy je vhodné mentorink použít. Definují role a zodpovědnosti při procesu mentorování. Radí s výběrem vhodného mentora i juniora (menteeho). Zabývají se etikou této profese. Popisují různé typy mentorinku i jednotlivé fáze mentorovacího procesu. Uvažují také o tom, jaké nároky tato práce klade na osobnost mentora, jak se stát skutečně dobrým mentorem a jak být dobře připraveným juniorem. Čtenáři mají dále možnost seznámit se se zkušenostmi českých mentorů z různých odvětví podnikání i z různých věkových skupin.

Kopecký, M. (2013). *Vzdělávání dospělých mezi politikou, ekonomikou a vědou. Politika vzdělávání a učení se dospělých v éře globálního kapitalismu*. Praha: FF UK.

Vzdělávání dospělých se v současné době stalo globálním fenoménem, patří k proklamovaným prioritám rozhodujících ekonomických a politických aktérů soudobého světa. Z oblasti, která byla od 19. století chápána především jako sféra snah o spravedlivější společnost a seberealizaci, se v posledních desetiletích stal předmět politik sledujících cíle ekonomického růstu a adaptace lidí na podmínky globálního kapitalismu. Publikace zkoumá, jakými cestami se tak stalo, ukazuje na sociální důsledky uvedených skutečností a zamýšlí se nad možnostmi formulace alternativ aktuálně převládajících podob vzdělávání dospělých. Sociálně a kulturně

kritický přístup uplatněný v publikaci není aplikován jen na vzdělávací politiku, ale i v širším kontextu veřejných politik (mj. sociální) a rozboru dalších oblastí, v nichž vzdělávání a učení se dospělých hrají významnou roli (např. pracovní život nebo občanství). Zachycen je rovněž problém ekonomizace vzdělávání a jeho role v ospravedlňování sociálních nerovností. Hlavní inspirací pro uplatněný přístup je kritická teorie společnosti.

Štindlová, B. (2013). *Žákovský korpus češtiny a evaluace jeho chybové anotace*. Praha: FF UK.

Žákovské korpusy se staly významným zdrojem pro poznání žákovského mezijazyka a významným stimulem pro různé oblasti studia a výuky cizího, resp. druhého jazyka. Studie *Žákovský korpus češtiny a evaluace jeho chybové anotace* se obecně týká tématu češtiny jako cizího jazyka a částečně zasahuje do oblasti korpusové lingvistiky, neboť se zabývá problematikou žákovských korpusů, především pak otázkami jejich chybového značkování a možnostmi evaluace anotačních schémat. Zaměřuje se především na specifické problémy při elektronizaci rukopisů, na možnosti chybové anotace projevů nerodilých mluvčích a problematiku její evaluace. Zároveň věnuje značný prostor i metodologii, koncepci a účelu budování žákovských korpusů.

Šima K., & Pabian, P. (2013). *Ztracený Humboldtův ráj. Ideologie jednoty výzkumu a výuky ve vysokém školství*. Praha: SLON.

Je jednotu výzkumu a výuky samozřejmým a nezbytným základem moderního vysokého školství? Shodují se na tom akademické elity všech západních zemí včetně České republiky. Tato kniha ukazuje, že nikoliv, neboť nebyla nikdy ve skutečnosti realizována – podle autorů se jedná o ideologický princip, který realitu spíše zastírá a který je potřeba podrobit kritice. Důsledkem této ideologie je často nezájem vyučujících o studující a o to, co se naučí. V tomto smyslu představuje jednotu výzkumu a výuky oxymoron: jedná se o zdánlivě ztracený, ale přitom nikdy neexistující ráj, jehož věčné hledání pouze zastírá současné problémy a brání jejich konstruktivnímu řešení. Interdisciplinární přístup knihy sleduje vývoj této ideologie od 19. století do současnosti, v mezinárodním kontextu i v českých zemích, kde dominovala až do druhé světové války. Kniha vyvrací stereotyp odsuzující údajné oddělení výzkumu a výuky v socialistickém Československu a namísto toho poukazuje na inovativní transformaci humboldtovské ideologie do ideologické jednoty „vědy, vzdělání, výchovy a praxe“. Období po roce 1989 tudíž nepřineslo „obnovu jednoty výzkumu a výuky“; naopak vznikl systém, který propojování ideologicky vyžaduje, ale nepodporuje: školy se snažily vyhovět všeobecně deklarovanému nárůstu studijních míst a současně narůstajícím nárokům na vykazování výzkumných výsledků. Na jedné straně současná akreditační kritéria odrážejí „kvalitu“ výzkumu (profesury, habilitace a publikace) a zcela stranou zůstává „kvalita“ vzdělávání, tedy co a jak se vlastně učí a co se studující skutečně naučí. Na druhé straně dnešní způsoby hodnocení vědy nedokážou vůbec ohodnotit řadu

velmi cenných odborných činností, zatímco vysoce hodnotí celou řadu „výstupů“ produkovaných pouze kvůli honbě za body. Proto kniha navrhuje opustit ideologickou představu o jednotě „výzkumu“ a „výuky“ a navrhuje radikální změnu pohledu na hodnocení vzdělávání, hodnocení výzkumu i politiku diverzifikace.

Tupý, J. (2014). *Tvorba kurikulárních dokumentů v České republice*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace mapuje tvorbu kurikulárních dokumentů a standardů pro základní vzdělávání od roku 1989 do první poloviny roku 2013. Charakterizuje základní koncepční dokumenty a změny ve školské legislativě, které ovlivňovaly vznik kurikulárních dokumentů od Učebních osnov pro základní vzdělávání z roku 1991, přes vzdělávací programy z poloviny 90. let minulého století až po Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (2005) i jeho první úpravy. Autor se snaží popsat a zhodnotit vše podstatné, co se při tvorbě kurikulárních dokumentů a standardů dařilo, případně nedařilo. K tomu využívá myšlenky a ukázky z koncepčních a legislativních dokumentů, z oficiálních materiálů MŠMT a dalších institucí, z interních textů kurikulárních ústavů, ze samotných kurikulárních dokumentů i z autentických dobových článků a rozhovorů. Každá etapa vývoje je v textu zhodnocena se snahou postihnout pozitivní a negativní kroky při tvorbě kurikulárních dokumentů, jejich schvalování a realizaci v praxi.

Janík, T., & Pešková, K., et al. (2013). *Školní vzdělávání: od podmínek k výsledkům*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace prezentuje nástroje umožňující realizovat výzkum v různých oblastech školního vzdělávání: podmínky, kurikulum, aktéři, proces a výsledky. Autoři představují kategoriální systémy, scénáře interview, dotazníky pro zkoumání různých aspektů výuky. Obsahově jsou řešena témata jako např. kvalita čítanek pro primární školu, sociální klima třídy, hodnocení dětského výtvarného projevu, rozvíjení kompetence k učení apod.

Knihy je k dispozici [zde](#).

Syslová, Z., Borkovcová, I., & Průcha, J. (2014). *Péče a vzdělávání v raném věku: Komparace české a zahraniční situace*. Praha: Wolters Kluwer.

Publikace se snaží pohlédnout na současné české předškolní vzdělávání a péči o děti v raném věku prostřednictvím komparace s vybranými zeměmi Evropské unie (Anglie, Německo, Norsko, Slovensko, Švédsko) a Novým Zélandem. V úvodu je definována oblast vzdělávání a péče v raném věku a její pojetí v zemích OECD a v České republice. Snahou autorů bylo ukázat, že problematika péče v raném věku a vzdělávání dětí předškolního věku se musí stát předmětem komparací, tj. srovnávacích popisů a objasnění zahraniční a české situace. K tomu účelu se autoři zabývají problematikou kvality předškolního vzdělávání, vzdělávacích programů a kvalifikace učitelů jednak v České republice, jednak v zahraničí. Publikace vyúsťuje

v doporučení, která by měli představitelé školské politiky (ale také např. ředitelé a učitelé mateřských škol) přijmout pro zkvalitnění rané péče a předškolního vzdělávání. Doporučení jsou opřena o výsledky českých výzkumů, zprávy České školní inspekce a zprávy OECD.

Janík, T., Najvar, P., & Jireček, M., et al. (2013). *Výzkum školního vzdělávání: poznatky a výzvy*. Brno: MU.

U příležitosti 10. výročí založení IVŠV PdF MU sepsali jeho vybraní pracovníci několik bilančních textů. V první kapitole se Josef Maňák věnuje úloze učitele ve společnosti, která bývá označována jako společnost vědění. Druhá kapitola je pojata jako příležitost prezentovat poslání a aktivity IVŠV. Ve třetí a čtvrté kapitole jsou mapovány a analyzovány výzkumy a výzkumné poznatky vztahující se k různým oblastem školního vzdělávání. Pátá kapitola podává stručnou informaci o německém programu SINUS.

Kniha je k dispozici [zde](#).

Řezníčková, D., Cídllová, H., Čížková, V., Čtrnáctová, H., Čudová, R., Hanus, M., ... & Trnová, E. (2013). *Dovednosti žáků ve výuce biologie, geografie a chemie*. Praha: Nakladatelství P3K.

Monografie předkládá a do širších souvislostí rámuje koncepci a výsledky čtyřletého výzkumu oborových didaktik biologie, geografie a chemie. Hlavním cílem projektu bylo na základě víceúrovňové analýzy dovedností v rovině zamýšleného, realizovaného a dosaženého kurikula navrhnout provázaný systém dovedností žáků, které by si měli osvojit v biologii, geografii a chemii na konci 5. a 9. ročníku základní školy a 4. ročníku gymnázií. V první fázi byla navržena zvláště za jednotlivé obory nová struktura dovedností, která graduje dle věku žáků. Byl zvolen stejný princip výběru a třídění dovedností, který odpovídá principům badatelské výuky. U všech tří oborů u jednotlivých věkových kategorií jsou dovednosti strukturovány do 4–5 hlavních okruhů dovedností (od kladení otázek po formulování závěrů). Navržené přehledy dovedností se v další fázi výzkumu staly obsahem tří dotazníků (za každý obor zvláště), adresovaných učitelům základních škol, gymnázií a vysokých škol. Analýza jejich výpovědí představuje jeden z podkladů pro korekci první verze návrhů dovedností a zároveň umožňuje sledovat názorové disproporce mezi pedagogy různých stupňů škol. Ve třetí fázi výzkumu autorský kolektiv provedl testování vybraných dovedností dle výše zmiňovaných hlavních okruhů dovedností u žáků různého věku. Zároveň žáky a jejich učitele oslovil dotazníkem, aby mohl výkony žáků v testu zasadit do širších souvislostí. V neposlední řadě podklady pro zpětné přehodnocení původně navržené struktury dovedností poskytnuly i výsledky řízených rozhovorů s 27 učiteli různé aprobace a délky profesní praxe. Na závěr provedená mezioborová komparace výsledků dílčích analýz za jednotlivé obory umožňuje hlubší vhled do utváření a strukturování oborových dovedností a do procesu jejich implementace.

Stöckelová, T., & Abu Ghosh, Y. (Eds.). (2013). *Etnografie. Improvizace v teorii a terénní praxi*. Praha: SLON.

Kniha představuje etnografii jako komplexní metodologicko-teoretický přístup ke skutečnosti. Na rozdíl od většiny sociálně-vědních metodologií, nepovažuje etnografie problémy, s nimiž se výzkumníci a výzkumnice v terénu setkávají, za překážky, ale naopak za možný zdroj a prostředek poznávání. Nesourodost a mnohoznačnost skutečnosti, její neurčitosti, paradoxy a protiklady tvoří nedílnou součást pole zkoumání a žádají si tvůrčí přístupy k psaní a žánrovým formám reprezentace. Východiskem etnografické práce musí být všestranná otevřenost k experimentování. Kniha nabízí panorama metodologických kauz, které zvou čtenáře do výzkumnické „kuchyně“, kde se zvažují, míchají, pečou a někdy i připalí ingredience etnografického vědění. Autorky a autoři kombinují příběhy s teoretickou reflexí a v jednotlivých kapitolách pojednávají specifické „problémy“, se kterými se vyrovnávali při práci v terénu, analýze a psaní textů. Kde a kdy začíná a končí terénní výzkum? Jak vypadá etnografický experiment? K čemu nás využívají ti, které zkoumáme? Jak vytvářet reflexivní vědění a vyhnout se přitom sebestřednosti? Kdy a proč podléháme autocenzuře?

Václavík, A. (2013). *Prezentačně-hodnotící předmětové portfolio v 7. ročníku ZŠ: případová studie*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace je zaměřena na problematiku portfolia, konkrétně se věnuje prezentačně-hodnotícímu předmětovému portfoliu. Teoretickou část publikace tvoří konceptuální rámec k problematice portfolia. V centru pozornosti stojí hodnotící, předmětové a prezentační aspekty práce s portfoliem. Cílem případové studie bylo popsat, jak žáci vybrané třídy 7. ročníku ZŠ a jejich učitel pracují s prezentačně-hodnotícím portfoliem v průběhu jednoho školního roku. Výsledky ukázaly, že některé aspekty práce s portfoliem, které jsou často považovány za formální (sbírání materiálů, třídění a selekce) mají pro celý edukační proces klíčový význam, neboť jsou významně provázány se všemi jeho segmenty.

Kniha je k dispozici [zde](#).

KNIHY, KE KTERÝM NEMÁME K DISPOZICI ANOTACI:

- NOVINKA: Babyrádová, H. (2013). *Výtvarný projev dítěte předškolního věku v jednadvacátém století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- NOVINKA: Besedová, P. (2014). *Literatura pro děti a mládež ve výuce cizích jazyků*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- NOVINKA: Koudelková, E. (2014). *Současnost literatury pro děti a mládež*. Liberec: Nakladatelství Bor.
- NOVINKA: Pospíšilová, J. (2014). *Folklor dětí a jeho etnologický výzkum: metodologická příručka*. Praha: Akademie věd České republiky, Etnologický ústav.

- NOVINKA: Sladová, J. (2014). *Dětství a dospívání v současné literatuře pro děti a mládež*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.
- NOVINKA: Stehlíková Babyrádová, H., et al. (2014). *Uvnitř a vně: sociální a edukativní aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- NOVINKA: Uhl Skřivanová, V., & Tauberová, A. (2014). *Pedagogika umění – umění pedagogiky aneb přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.

Redakční poznámka: Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

VÝZVA PRO AUTORY MONOTEMATICKÉ ČÍSLO STUDIA PAEDAGOGICA 2/2015

Téma: Akce!

Připravované číslo *Studia paedagogica* jsme nazvali **Akce!** Rádi bychom v něm otevřeli prostor příspěvkům, které z různých úhlů pohledu zkoumají změny, akce, zásahy a reformy ve výchově a vzdělávání. Pedagogické vědy se mimo jiné odlišují od ostatních sociálních věd tím, že se při svém zkoumání účelového vztahu mezi cíli a prostředky výchovy vždy nějakým způsobem zabývají ideální podobou výchovy a vzdělávání.

Naše představa o nejlepší možné výchově a nejlepším možném vzdělávání se někdy může lišit od toho, čeho jsme jako vědci či účastníci výchovně vzdělávacích procesů svědky. Tento rozpor mezi realitou a ideální představou často ústí ve snahu realitu změnit. Proto hodláme naši pozornost věnovat tomu, jak je možné dosáhnout změny různých procesů a jevů v oblasti výchovy a vzdělávání. Ačkoliv je téma nazváno Akce!, nezajímá nás jen samotná intervence do praxe, ale také to, jak je změna plánována a kým, jak je realizována a sledována a jak se o ní diskutuje. Vedle samotné akce čili změny nás zajímá také způsob zkoumání a hodnocení daného zásahu, čili metodologie akčního výzkumu.

Kurt Lewin, který jako první použil termín akční výzkum, popisoval výzkumný postup v rámci tohoto designu následovně: nejdříve se zmapuje problém, posléze se navrhne řešení, které je testováno v praxi, poté dochází k reflektování toho, zda bylo řešení úspěšné a následně se celý spirálovitý proces opakuje. Cílem akčního výzkumu je změna praxe, která povede ke zlepšení původní situace, a to v souladu s požadavky kladenými na vědeckost celého postupu (s ohledem na validitu, reliabilitu, rigoróznost a etická kritéria). Lewinem identifikované fáze výzkumu jsou pro naše uvažování o změně a akci v pedagogických vědách stěžejní. Leitmotivem hodným promýšlení je pro nás také problematický vztah pedagogické teorie a praxe. Jakým způsobem může teorie přispět k utváření praxe? Je dobrá teorie nejlepším nástrojem pro zlepšování pedagogické reality?

V připravovaném monotematickém čísle bychom se zaprvé chtěli věnovat tomu, které problémy současné pedagogické praxe jsou hodny řešení, protože buď odporují naší ideální představě, nebo se samotná praxe ukazuje být v nějakém ohledu deficitní. Zajímá nás, které reálné jevy si zaslouží změnit a také to, jakým způsobem pracují pedagogické vědy na tom, aby navrhly řešení známých problémů.

Které pedagogické jevy si zaslouží změnu? Jakým způsobem jsou objevovány problémy? Které vědy a kteří vědci udávají tón v pojmenování problémů pedagogické praxe? Jakým způsobem hovoří pedagogická praxe o problémech hodných řešení? Objevují učitelé či jiní aktéři nové problémy, nebo můžeme hovořit o stále stejných opakujících se jevech? Můžeme hovořit o módních vlnách při vymezování problémů? Existují problémy specifické pro pedagogickou praxi? Potřebujeme zlepšení, nebo spíše reformu současné praxe?

Zadruhé nás zajímá, jaká zjištění přinášejí výzkumy využívající metodologický aparát akčního výzkumu. Chceme se zabírat tím, jakým způsobem je změna zaváděna a jak se testuje úspěšnost nově navržené teorie řešící praktické problémy. Souběžně s tím bychom rádi upřeli pozornost na metodologickou diskusi v akčním výzkumu a na to, jak je řešeno jeho epistemologické pozadí, jaké postupy jsou využívány při zkoumání změny, z jakého rámce se přitom vychází a kdo se na tom podílí.

Jaké výsledky plodí výzkumy sledující implementaci změny? Jaké jsou přínosy akčního výzkumu pro teorii a praxi? Jaké jsou reálné výhody v používání smíšeného výzkumného přístupu v pedagogice? Kdo jsou aktivisté poukazující na kritické jevy ve školství?

Jaké jsou současné objevy na poli metodologie akčního výzkumu? Co se sebou přináší intervence do komplexního sociálního světa? Jak probíhá samotná implementace změny? Jakou roli hrají ve výzkumu emoce a soukromé teorie výzkumníka? Co s sebou nese rovnocenné postavení výzkumníka a ostatních aktérů?

Jaké jsou limity akčního výzkumu? Kdo určuje, co je úspěšnost v empirickém výzkumu s akčním designem? Kterými kritérii kvality jsou nově poměřovány sociální vědy v případě snahy ovlivnit praxi?

Uvedené otázky samozřejmě ani zdaleka nepokrývají šířku pole, které se při zkoumání akce a nabízí. Přesto doufáme, že poslouží jako inspirační impulz pro autory, kteří nám mohou k publikaci nabízet původní empirické či teoretické studie.

Abstrakty (v délce 200–400 slov) přijímáme do **15. října 2014** na emailové adrese studiapaedagogica@phil.muni.cz. Uzávěrka pro plné texty je **15. prosince 2014**. Všechny příspěvky projdou recenzním řízením, na jehož základě redakce rozhodne o přijetí textu k publikaci. Abstrakt v českém a anglickém jazyce bude součástí textu uveřejněného v časopise.

Časopis vyjde v červenci 2015. Editory čísla **Akce!** jsou Roman Švaříček a Klára Šedová. Další informace i podrobnější pokyny pro autory je možné nalézt na adrese

www.studiapaedagogica.cz

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Call for papers – monothematic issue of Orbis Scholae Journal 2/2015

Striving for change: video-based teacher education programmes and related research

Guest editors: Tomáš Janík, Eva Minaříková, Alexander Gröschner

Dear colleagues,

It is our pleasure to invite you to participate in the preparation of a new monothematic issue of Orbis Scholae journal.

It is indisputable that teaching is a demanding profession and that classroom situations place great demands on teachers, their professional knowledge, vision, and action. Teacher educators, both within the pre-service teacher education and in-service professional development, have always been striving to prepare teachers to be able to meet these demands. Innumerable university programmes, individual courses and lectures have been devised as well as many special intervention programmes. It is a current trend in teacher education to make use of video sequences of classroom situations to fulfil the above stated aim.

It is these video-based intervention programmes that are of interest for the new monothematic issue of Orbis Scholae. This issue will aim to follow in the effort started by the book *The Power of Video Studies in Investigating Teaching and Learning in the Classroom* (Janík & Seidel, 2009) that included accounts of several video-based intervention programmes. From numerous publications and conference presentations published since then it is evident that a lot of progress has been made in the field. This is why we would like to encourage designers of these interventions who also carry out accompanying research to share their strategies and results with their colleagues. We aim to invite contributions from teams mainly from Central Europe (e.g. Germany, Austria, Switzerland and the Czech Republic) and compose an issue that would summarize the advances in the field in this region, both in terms of design and accompanying research.

We would be honoured if you considered submitting a paper on your intervention programme that would introduce both the intervention itself and some of the research results connected with it.

If you are interested in contributing to this issue of Orbis Scholae, we kindly ask you to confirm your participation and send us the title and the abstract (100–150 words) by the end of July (tjanik@ped.muni.cz). The full text is due in October/November 2014. The papers will be reviewed by two anonymous reviewers during January/February 2015. Revised papers are to be sent to editors in March/April 2015. The issue will be printed in September 2015.

On behalf of the guest editors,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "T. Janík".

Tomáš Janík

Associate professor

Orbis scholae is a Journal published by Charles University in Prague in cooperation with Masaryk University in Brno. It comprises articles on school education in the wider socio-cultural context. It aims to contribute to our understanding and the development of school education, and to the reflection of teaching practice and educational policy. It has been included in SCOPUS database recently. Further information is available on www.orbisscholae.cz.